

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
Дата на разясненията от УО: 15.09.2025 г.			
176.	03.09.2025	Уважаеми г-жи иг-да, 1. Правилно ли е разбирането ни ,че при заявени активи локални съоръжения за съхранение на енергия (технология 15) , които са с капацитет 100 KWh и инвертор 65 KB ,следва в Приложение 4.2, колона J да попълним 100, което автоматично изчислява сумата 128883 (изчислено на BGN/KW, съгласно sheet 15), което сае пренася в бюджета на проекта. Много моля не ме препращайте към други отговори , защото явно не дават яснота.	Посоченото в запитването е правилно. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3, № 32, № 41, № 80, № 111, № 122 (т. 3., 4. и 5.) и № 141.
177.	03.09.2025	Здравейте, Технически грамотен съм и имам възможност сам да си извърша СМР-то на сградата за която ще кандидатствам. Въпросът ми е следният: Ако си закупя материали за сертифицирани „комбинирани топлоизолационни системи“, включващи минимум топлоизолационна плоча, лепило/шпакловка, мазилка (крайно покритие) с ТИ плоча Минерална вата примерно на стойност 100,00 лв/м2, като референтната цена за такава изолация е 188,05 лв/м2. Това означава ли че при положение сам си поставя изолацията за 100 м2 стена ще получа финансиране от 65% на 100м2*188,05лв/м2=18 805,00 лв или сумата от 12 223,05 лв. Надявам се същите условия да важат и за монтирането на термопанели, врати и прозорци. Предварително Благодаря за отговора	Посоченото в запитването не е допустимо. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 161 (т. 2., 4. и 5.).
178.	03.09.2025	Здравейте, при авансово плащане до 20% необходима ли е банкова гаранция? Много благодаря за съдействието!	В чл. 3, ал. 1 от Административния договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (АДПБФП) по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027 (Приложение 18) е посочено: „Авансовото плащане е в размер на не повече от 40% от сумата по чл. 1 (1) и се извършва при представяне на: - Искане за авансово плащане, подадено в ИСУН; - Оригинал на банкова гаранция за стойността на аванса по образец на Управляващия орган;

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			- Декларация за банкова сметка, удостоверяваща задължението на Бенефициента да използва сумата на авансовото плащане единствено за целите на проекта; - Финансова идентификационна форма.“ Изискването на обезпечения по авансовите плащания е във връзка със спазване на условията на Глава V, Раздел II, чл. 61 от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ) и действащите нормативни актове за определяне на правилата за извършване на плащания, за верификация и счетоводно отчитане на разходите към момента на изпълнение на АДПБФП. Посочената в „Ръководството за бенефициенти при изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедури с опростени варианти на разходи по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027“ възможност за авансово плащане в размер до 20 % от стойността на безвъзмездната помощ е приложима в случаите, когато подпомагането по съответната процедура не представлява държавна/минимална помощ (обичайно УО на ПКИП обявява подобни процедури за конкретни бенефициенти, които са най-често публични (държавни) организации). Помощта по настоящата процедура се предоставя при условията на режим „минимална помощ” (de minimis) съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта „de minimis”.
179.	03.09.2025	Здравейте! Предприятие има ФВЕЦ за собствено потребление с обща мощност от 100 kW, монтирана на 4 отделни сгради в един имот с един електромер и една партида. Може ли да закупи една батерия /поне 100 kW/ с четири инвертора по 25 kW или трябва да е само един инвертор от 100 kW? Поздрави,	По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, допустимо е закупуване само на активи по група 15 „Локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ като отговорност на кандидата е според мощността и капацитета на необходимите му батерии да предвиди и съответния брой и мощност на инверторите към тях. Обръщаме внимание, че съгласно т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условията за кандидатстване, в случай че по проекта се придобиват „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“ и/или „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“, същите задължително следва да бъдат свързани към изградената по настоящата процедура фотоволтаична електрическа

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			центра (ФТЕЦ) или към вече налична ФТЕЦ в предприятието, енергията от която се използва единствено за собствено потребление. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 22 (т. 2).
180.	03.09.2025	Уважаеми дами и господа , В така публикуваните условия за кандидатстване, на стр. 20., т. 13.2. Недопустими дейности, ред 2, е записано следното: "Недопустими по процедурата са следните видове дейности: дейности, чието изпълнение е започнало преди подаване на проектното предложение;" От наличната в Условията информация може ли да се заключи, че е допустимо започване на изпълнение на дейностите по проектното предложение, преди да бъде подписан съответния административен договор и след като е подадено проектното предложение в системата на ИСУН 2020? Всичко това с ясното съзнание, че е възможно да не се подпише договор за изпълнение, поради някакво друго несъответствие. Ако е приложимо по-горното тълкуване, моля разяснете методите, за оправдаване на допустимите разходи направени преди сключване на административния договор.	По процедурата не са допустими дейности, чието изпълнение е започнало преди подаване на проектното предложение (съгласно посоченото в т. 13.2 от Условията за кандидатстване). В този смисъл, допустимо е стартиране изпълнението на дейностите по проекта след подаване на проектното предложение. В допълнение, разходите, извършени след подаването на проектното предложение и преди сключването на административен договор, ще бъдат възстановени от Управляващия орган само, ако с кандидата се сключи договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедурата, както и в случай, че са спазени всички изисквания съгласно Условията за кандидатстване и Условията за изпълнение. Допълнителна информация за изпълнението на проект по процедурата, може да бъде намерена в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за бенефициенти при изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедури с опростени варианти на разходи по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatyata/rakovodstva/ Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 143 (т. 2 и 3) и № 173.
181.	04.09.2025	Здравейте, моля за разяснения по следния въпрос: Планираме закупуване на компресор за съгъстен въздух (Позиция 9 от Списъка с активи). За оползотворяване на отпадната топлина от компресора искаме да изградим и система въздух-въздух, като преносът на топъл въздух ще се осигурява чрез автоматична разпределителна клапа, която през зимата ще вкарва топлия въздух за отопляване на едно от работните ни помещения, а през лятото ще го извежда извън сградата. Това решение допустимо ли е по Позиция 4 от списъка - Система за оползотворяване на отпадна топлина, генерирана при производството на съгъстен въздух, ако не е предвиден топлообменен блок в системата. Ако е задължително наличието на топлообменен блок, който в случая действа като рекуператор, то това не прави ли системите	По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Отговорност на кандидата е да определи в коя група технологии от Приложение 4.1 попада желаните за придобиване по процедурата актив съгласно специфичните си нужди и техническите параметри на съответния актив. Във връзка с изложеното и съгласно информацията, представена в запитването, посочената „система въздух-въздух, като преносът на топъл въздух ще се осигурява чрез автоматична разпределителна клапа“ като „не е предвиден топлообменен блок в системата“ би била допустима инвестиция по група 4 „Системи за оползотворяване на отпадна топлина/студ, генерирана при производството на

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		по Позиция 4 идентични на рекуператорите, които са отделени в самостоятелна позиция - 5. Рекуперативни блокове за отопление. Каква е разликата между системите в 4. Система за оползотворяване на отпадна топлина, генерирана при производството на сгъстен въздух и П5. Рекуперативни блокове за отопление и коя може да се приложи за нашия казус. Предварително благодаря за отговора.	сгъстен въздух или студопроизводство“, в случай че кандидатът и проектът отговарят и на всички останали изисквания по процедурата.
182.	04.09.2025	Здравейте! Моля за разяснение по следния въпрос: Лицето Х е единствен собственик на предприятие А (с основен код на икономическата дейност по КИД-2008 46.74 и допълнителен - 47.52) и на предприятие Б (с основен код 45.11 и допълнителен - 77.11). Между двете предприятия има оборот, но той е пренебрежимо малък - за 2024 г е под 0.5% от целия им оборот. Свързани ли са двете предприятия? Може ли да бъде сключен административен договор и с двете по настоящата процедура? Благодаря Ви предварително!	Информацията в запитването Ви не е достатъчна за предоставянето на категоричен отговор относно липсата или наличието на свързаност между двете предприятия (А и Б) по смисъла на Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП). Въпреки това уточняваме, че ако две или повече предприятия осъществяват помежду си някое от отношенията по чл. 4, ал. 5 от ЗМСП (относно свързаните предприятия), чрез физическо лице или група от физически лица, които действат съвместно, се считат също за свързани предприятия, ако извършват своята дейност или част от нея на същия съответен пазар или вертикално свързани пазари. В тази връзка и само въз основа на информацията за кодовете на основната и допълнителните дейности на предприятията А и Б (представена във въпроса Ви), не може да се прецени еднозначно дали двете предприятия извършват своята дейност или част от нея на същия съответен пазар или на вертикално свързани пазари (като се имат предвид определенията за „съответен пазар” и за „вертикално свързани пазари” съгласно § 1, т. 7 и т. 8 от Допълнителните разпоредби на ЗМСП, а за „съответен пазар” – и съгласно § 1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на конкуренцията). Окончателно становище относно липсата или наличието на свързаност може да бъде предоставено само от страна на екипа по договаряне, който ще разполага с цялата необходима информация/документи за съответните предприятия. В допълнение, с оглед коректно определяне на отношенията на свързаност и/или партньорство с други предприятия, и респективно на категорията на кандидатите, можете да се запознаете и с Указанията за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП (Приложение 3 от документите за информация към Условието за кандидатстване). Обръщаме внимание на посоченото в т. 11.2 „Критерии за недопустимост на кандидатите“ от Условието за кандидатстване, че в случай че по процедурата бъдат подадени проектни предложения от няколко свързани предприятия, осъществяващи подобна дейност, административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ще бъде сключен само с едно от тези предприятия.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
183.	04.09.2025	Уважаеми дами и господа, 1. Използваме под наем сграда, която е собственост на физически лица. Партидата е също на тези физически лица. За изграждането на ФЕЦ, ако се окаже нормативно допустимо и практически възможно, Вие бихте ли счели за допустимо и приемливо по отношение на процедурата следното: - Допълнително споразумение по по чл. 25а, ал. 3 от ЗЕВИ, сключено между собствениците (физическите лица); - Разрешение за строеж (въз основа на договор за наем) за изграждане на ФЕЦ издадено на бенефициента-наемател; - Договор между бенефициента-наемател и изпълнител - Уведомление от собствениците (физическите лица) до електроразпределителното дружество - Протокол за въвеждане в експлоатация, издаден на бенефициента-наемател - Приемо-предавателни протоколи съставени между бенефициента-наемател и изпълнителите 2. Категорията на строежите за изграждане на ФЕЦ за собствено потребление обикновено не налагат използването на строител (вписан в регистъра към КСРБ за определена група и категория). Такива строежи в общия случай могат да се изпълняват по „стопански начин“. Ние не сме строителна фирма, но имаме квалифицирани служители, вкл. такива, които са включени в списъка по чл. 21 на ЗЕВИ, поддържан на интернет страницата на АУЕР. 2.1. Допустимо ли е процедурата за избор на изпълнител да касае ДОСТАВКА на всичко необходимо за изграждане на ФЕЦ, а монтажът да бъде извършен от по стопански начин (от служители на фирмата); 2.2. В допълнение - ще считате ли за приемливо в този случай ако предоставената информация за лицето/лицата, притежаващо/и необходимата професионална квалификация, и включено в списъка по чл. 21 на ЗЕВИ, поддържан на интернет страницата на АУЕР (съгласно приложение 7 от УК) – ако тези лица са служители и/или собственици и/или представляващи дружеството.	1. Посоченото в запитването не е допустимо, тъй като допълнителното споразумение към договора с електроразпределителното дружество (ЕРД) следва да е между бенефициента и съответното ЕРД. Посоченото е еднозначно регламентирано в чл. 25а, ал. 3 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ). Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 136 (т. 1 и 2). 2. Посоченото в запитването не е допустимо. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 161 (т. 2, 4 и 5).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Благодарим!	
184.	04.09.2025	Уважаеми Дами и Господа, Във връзка с подготовка за кандидатстване по процедура BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията” моля за Вашите разяснения. Дружеството ни притежава двуетажна сграда, тип къща с покрив от керемиди, в която се помещават офисите на служителите и сервизната база. Планираме да се постави топлоизолация на сградата. Въпросите ни са следните: 1. Ще поставим изолация на пода, който е на земя. Топлоизолиране на подове към земя или неотопляеми пространства е допустимо. Допустимо ли да е поставим изолация на тавана на втория етаж, който е под неотопляемото подпокривно пространство? Според нас това е аналогично на подове към неотопляеми пространства. 2. Допустимо ли да се направи топлоизолация на покрив с керемиди от вътрешната страна на покрива? 3. Относно определяне квадратурата на външните стени за топлоизолация: Строителните фирми, с които разговаряхме включват прозорците и вратите в общата квадратура при изчисляване на общата цена с мотиви сложността и необходимостта от материали за дейностите около вратите и прозорците. Моля да уточните за целите на процедурата как следва да определим квадратните метри на външните стени, на които ще бъде поставена топлоизолация – с или без врати и прозорци. Поздрави!	1. и 2. По настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). В тази връзка, в случай че посочените в запитването изолационни системи („изолация на тавана на втория етаж, който е под неотопляемото подпокривно пространство“ и „топлоизолация на покрив с керемиди от вътрешната страна на покрива“) попадат в обхвата на Приложение 4.1 (например в група 12 „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“, с посочени следните изисквания: „Минимални дебелини на топлоизолационната система: • За топлоизолиране на външни стени, подове към външен въздух и покриви ≥ 100 мм“), същите са допустим за финансиране при спазване на всички останали изисквания по процедурата. 3. По настоящата процедура не е налице изрично изискване относно начина на определяне на площта в кв. м. на активите по група 12 „Енергийно-ефективни изолационни системи в сгради“ съгласно Приложение 4.1. При избора на изпълнител/и, бенефициентът следва да спазва принципа за добро финансово управление и определяне реалистичността на разходите (както е посочено в Ръководството за бенефициенти при изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедури с опростени варианти на разходи по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatyata/rakovodstva/). Допълнително, обръщаме внимание на посоченото в т. 13.1 „Допустими дейности“ от Условията за кандидатстване, че проектните предложения по процедурата следва да са в съответствие с принципите по чл. 29, ал. 1 от ЗУСФСУ, както с изискванията за ефективност, ефикасност и икономичност при разходването на средствата при най-адекватното съотношение между очакваните разходи и ползи. Също така, в посочения в запитването случай бенефициентът следва да се придържа към вътрешните си правила и политики при избора на изпълнител/и.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
185.	04.09.2025	Уважаеми дами и господа, Допустим ли е кандидат, който развива дейност в сферата на търговия на дребно с напитки (алкохол), ако отговаря на всички други условия и ако дейността му не включва продажба на тютюн и тютюневи изделия?	Условията за кандидатстване не поставят ограничение предприятие с код на икономическа дейност за 2024 г. - 47.25 „Търговия на дребно с напитки“, съгласно КИД-2008 на НСИ, да кандидатства при спазване на всички останали изисквания по процедурата.
186.	04.09.2025	Уважаеми дами и господа, Във връзка с подготовката на проектно предложение по процедура за енергийна ефективност има следните уточняващи въпроси 1: Място на изпълнение – плавателен съд (кораб) Допустимо ли е мястото на изпълнение на проекта да бъде кораб (плавателен съд)? Ако да, как следва да бъде попълнено полето „Място на изпълнение“ във формуляра — необходимо ли е да се посочват домашно пристанище/пристанище на домуване и регистрационни данни на кораба (напр. IMO/MMSI), или следва да се впише административният адрес на собственика/експлоататора? 2: Необходимост от процедура за избор на изпълнител При обща стойност на проектното предложение 250–260 хил. лв., енергиен параметър 250 kWh и заявен интензитет на помощта 45%, следва ли да провеждаме процедура по ЗОП или приложими са правилата за избор на изпълнител за бенефициенти, които не са възложители по ЗОП? Моля за указания кой режим е относим в този случай и при какви прагове. 3: Предварително издадено разрешение за строеж за фотоволтаична инсталация Разполагаме с разрешение за строеж за фотоволтаична централа, издадено преди подаване на проектното предложение. Разходите за разрешителното няма да бъдат включвани по процедурата. Представява ли това обстоятелство проблем за допустимостта на проекта и/или за критерия „незапочване на дейности“? Необходими ли са конкретни доказателства, че дейности по проекта (в частта, заявена за финансиране) не са започвали преди датата на кандидатстване? Предварително благодарим за съдействието!	1. Съгласно посочено в т. 5 от Условията за кандидатстване, проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България. Във връзка с информацията, представена в запитването, по отношение на плавателен съд (кораб) е прието, че знамето на кораба определя неговата „националност“, т.е. корабът се счита за част от територията на държавата, където е регистриран плавателния съд и под чиято юрисдикция и знаме той плава. Във връзка с посоченото, в случай че посоченият в запитването плавателен съд (кораб) плава под българско знаме, за целите на настоящата процедура, същият ще се счита за „плаваща територия“ на Република България (държавата на знамето) и съответно попада в териториалния обхват, посочен в т. 5 от Условията за кандидатстване като допустим за изпълнение на проекти. В Приложение 9 – „Използвани съкращения и основни определения“ е дадено определение за „място на изпълнение на проекта“, което е мястото на физическото осъществяване на инвестицията, на което може да се проверят и удостоверят придобитите и въведени в експлоатация енергийно ефективни решения и ВИ технологии съгласно „Списъка на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници (Приложение 4.1 към Условията за кандидатстване по процедурата). В тази връзка и съгласно направеното запитване, за целите на настоящата процедура, „място на изпълнение на проекта“ по отношение на плавателен съд (кораб) ще се приема пристанището, предназначено за домуване или приставане на кораба. Допълнително, в случай че мястото на изпълнение на проекта е плавателен съд (кораб), в т. 2 „Данни за кандидата“ от Формуляра за кандидатстване, в поле „Допълнително описание“, следва да бъдат посочени основни регистрационни данни на кораба, вписани в Регистъра на корабите, воден от Изпълнителна агенция „Морска администрация“ (ИАМА), както следва: име на кораба, регистрационен номер (уникален номер, присвоен от ИАМА), IMO номер (международен идентификационен номер (за кораби над определен тонаж)), морско знаме (България), тип на кораба (товарен, пътнически, риболовен, спортен и др.) и собственик (физическо или юридическо лице, което притежава кораба).

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			Обръщаме внимание, че отчитането на постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения се извършва посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори към Условието за кандидатстване. Допълнителна информация по отношение на изпълнението на сключените договори и документите, които следва да се представят, за да удостоверят постигнатия резултат, е налична в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/. Също така, следва да имате предвид и регламентираното в т. 14.2 от Условието за кандидатстване, както и в чл. 8 и чл. 10 от Условието за изпълнение по процедурата, че активите/ оборудването/ съоръженията в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, следва да бъдат използвани единствено от стопанския субект, който получава помощта, да бъдат амортизируеми, да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача, и да бъдат включени в активите на предприятието, получаващо помощта, съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за която е предоставена помощта, за период от минимум 3 (три) години от окончателното плащане. Кандидатите се задължават да не продават, преотстъпват и/или отдават под наем на трети лица активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, за период от 3 (три) години от извършване на окончателното плащане по проекта. При неспазване на посочените изисквания ще се определя финансова корекция, пропорционално спрямо периода, за който е налице неизпълнение. 2. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 16, № 129, № 143 (т. 1) и № 174. 3. Съгласно посоченото в т. 13.2 и т. 14.3 от Условието за кандидатстване, недопустими по процедурата са дейности и разходи, чието изпълнение е започнало преди подаване на проектното предложение.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			В Приложение 9 – „Използвани съкращения и основни определения“ е дадено определение за „започване на работата по проекта“, което означава първото от следните събития: започване на работите, свързани с проекта, или поемане на първия правнообвързващ ангажимент, който прави инвестицията необратима. Във връзка с посоченото и съгласно информацията, представена в запитването, наличието на издадено разрешение за строеж за фотоволтаична централа, но без да са реално започнали работите по проекта (изграждане на ФТЕЦ) или без да е налице поет правнообвързващ ангажимент, който да направи инвестицията необратима, не попада в обхвата на горесцитираното ограничение, и съответно подобен проект би бил допустим, в случай че са изпълнени и всички останали изисквания по процедурата. Обръщаме внимание, че документите, които се подават на етап кандидатстване са посочени в т. 24 от Условията за кандидатстване. Документите, които следва да бъдат представени от страна на бенефициентите, с цел удостоверяване на постигнат резултат, са посочени в Приложение 7 - Описание на приложимите по процедурата индикатори. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 64, както и с публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatvata/rakovodstva/.
187.	04.09.2025	Уважаеми дами и господа, Има ли изискване за съотношение между мощност/капацитет на локалните съоръжения за съхранение на енергия към мощността на производствения елемент на една ФТЕЦ (фотоволтаичната инсталация)? Например: Ако мощността на ФТЕЦ е X, то капацитетът на локалните съоръжения за съхранение да е 2X, а мощността им X? Моля за конкретен отговор относно наличието или липсата на подобни параметри, с които следва да се съобразява кандидатът при подготвянето на проектно предложение.	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3 и № 13.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
188.	04.09.2025	Уважаем Дами и Господа, моля за Вашият отговор на следния въпрос по процедурата: Кандидат по процедурата планира да кандидатства с проект за батерии за съхранение на енергия, които ще бъдат свързани към съществуваща негова ФЕЦ, произвеждаща енергия изцяло за собствени нужди. Кандидатът планира да кандидатства единствено за батерии, тъй като технологията на неговата централа позволява батериите да бъдат свързани към така наречените "хибридни инвертори", които в случая са част от вече съществуващата ФЕЦ, но същевременно в Приложение 4.2. Заявени активи, т. 15 Батерии с инвертор е изложена максимална референтна стойност за Батерии с инвертор/и (а не само Батерии), както и при попълване на полето заявени активи има една единствена опция за избор в колона 2 Спецификация и тя е Батерии с инвертори. 1. В тази връзка, ако Кандидатът иска да заяви по проекта само батерии, тъй като няма нужда от инвертор за тях, как би следвало да коректно да попълни т. 1 Заявени активи от Приложение 4.2.? С уважение,	По процедурата не е допустимо закупуване само на локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) по група 15 без закупуване и на съответните инвертори за тях. Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 69.
189.	05.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следния въпрос: В случай че производствената база на дружеството не разполага с административен адрес (улица и номер), как следва да се попълни поле Местонахождение (Място на изпълнение на проекта) в ИСУН. Допустимо ли е в полето за улица да се впише идентификатора на поземления имот?	Посоченото в запитването е допустимо като идентификатора на поземления имот в цялост следва да се посочи в раздел 1 „Основни данни“ от Формуляра за кандидатстване, в поле „Ул./бул. (до 100 символа)“, докато в поле „Номер (до 6 символа)“ в същия раздел 1 следва да посочите до 6 символа от номера на имота, с оглед на заложеното в ИСУН ограничение за това поле (до 6 символа). Обръщаме внимание, че непопълване на горесцитираните две полета (относно „ул./бул.“ и „номер“) от Формуляра за кандидатстване ще даде грешка при приключване на формуляра и няма да позволи неговото подаване по процедурата.
190.	05.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следния въпрос: В случай че на етап кандидатстване са заявени енергийно ефективни изолационни системи за покриви и външни стени, но на етап изпълнение се изпълнят само енергийно ефективни	Съгласно т. 14.2 от Условието за кандидатстване, верификацията на разходите и плащанията към бенефициентите ще се извършват от страна на Управляващия орган (УО) въз основа на постигнат конкретен резултат, а именно въведени активи/оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници в предприятията, надлежно отчетени от бенефициента и одобрени от страна на УО. В тази връзка и с оглед прилагането на единични разходи по процедурата, бенефициентът има ангажимент да отчете

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		изолационни системи за външни стени, допустимо ли е да се заяви плащане само за тази част от инвестицията и бенефициентите да се откажат изпълнението на покривите? При тази ситуация ще бъдат ли верифицирани разходите за изпълнената дейност или УО ще проследява за изпълнения на заявените инвестиции в цялост?	постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения, посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори. При непостигане на посочения резултат по отношение даден актив/ оборудване/ съоръжение, включено в проектното предложение, единичният разход за него няма да бъде платен от страна на УО. Също така, следва да се има предвид, че минималният размер на помощта по процедурата е в размер на 30 000 лева. Допълнително, запознайте се внимателно с публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за бенефициенти при изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедури с опростени варианти на разходи по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/, включително с т. 2.2 „Промени в проекта – какво е допустимо“ от него.
191.	05.09.2025	Уважаеми Дами и Господа, моля за Вашият отговор на следните въпроси по процедурата: В Приложение 4.1.с допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и в Приложение 4.2. Заявени активи, в т. 7. са изложени като допустими Климатични камери, като максималната референтна цена се определя на база на номиналния дебит на климатичната камера в мерна единица m³/h. Допълнително в минималните технически критерии за т. 7 Климатични камери е изложено, че: Клас на енергийна ефективност за термopомпи A+++ , съгласно БДС EN 14825:2019. 1. Означава ли това, че в референтна цена за Климатична камера са включени стойността на въздухообработващата климатична камера и термopомпени агрегат (термopомпа/VRV/VRF/др.), който я захранва? 2. По направена справка от сайта на Български институт за стандартизация БДС EN 14825:2019 е отменен (през 2022 г.!). В тази връзка, как ще се удостовери, че оборудването отговаря на минималните технически критерии? С уважение,	1. Посоченото в запитването е правилно. Обръщаме внимание, че по настоящата процедура са допустими единствено разходи за активи/ оборудване/ съоръжения, включени общо в 16 групи технологии, съгласно „Списък на допустимите категории активи в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници” (Приложение 4.1). Допълнително, в т. 13.1 от Условието за кандидатстване изрично е указано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници съгласно Приложение 4.1, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да заложат и допълнителни функционалности/ характеристики. 2. Действително, посоченият в Приложение 4.1 и Приложение 4.2 при активи по група 7 „Климатични камери с високо ефективна регенерация или рекуперация на топлина/студ/влага“, БДС EN 14825:2019, е отменен от действащия в момента БДС EN 14825:2022 „Климатизатори, агрегати за охлаждане на течности и термopомпи с електрически задвижвани компресори за отопление и охлаждане на помещения, търговско и технологично охлаждане. Изпитване и номинални параметри в условия на частично натоварване и изчисляване на сезонни характеристики“. В тази връзка,

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			при изпълнение на проектите бенефициентите, които са заявили активи по група 7 „Климатични камери с високо ефективна регенерация или рекуперация на топлина/студ/влага“, следва да постигнат клас на енергийна ефективност за термopомпи A+++ , съгласно изискванията на актуалния БДС EN 14825:2022.
192.	05.09.2025	Здравейте, ние сме хотел с Код по КИД-2008 - 55.10 "Хотели и подобни места за настаняване" - 100%. Допустимо ли е да закупим активи от Списъка с допустимите активи (прил. 4.1), които ще се използват за единствената ни дейност? Въпросът ми е в следствие на тълкованията по време на проведения на 04.09.2025 информационен ден, че придобитите активи не трябва да се отдават под наем или да се използват от трети лица. Аз смятам, че хотелиерската дейност не трябва да се разглежда като отдаване под наем. За стапанската дейност, свързана с отдаване под наем на недвижими активи има отделен код по КИД-2008 - 68.20 "Даване под наем и експлоатация на собствени недвижими имоти". Моля за опровержение или потвърждение на моето твърдение, че по програмата могат да се закупуват активи от хотели, които ще се използват за тази им дейност.	Съгласно Условието за кандидатстване по процедурата, предприятия с код на икономическа дейност за 2024 г. – 55.10 „Хотели и подобни места за настаняване“, съгласно КИД-2008 на НСИ, са допустими да кандидатстват при спазване на всички изисквания и ограничения по процедурата. В т. 14.2 от Условието за кандидатстване е записано, че кандидатите се задължават да не продават, преотстъпват и/или отдават под наем на трети лица активи/оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, за период от 3 (три) години от извършване на окончателното плащане по проекта. При неспазване на изискването ще се определя финансова корекция, пропорционално спрямо периода, за който е налице неизпълнение. Във връзка с посоченото, следва да имате предвид, че допустими активи/оборудване/ съоръжения съгласно Приложение 4.1, които са закупени и използват от кандидата във връзка с осъществяване на дейност по проект, свързана с хотелиерство, не попадат в обхвата на горесцитираното ограничение по т. 14.2 от Условието за кандидатстване, в случай че отговорят на всички останали изисквания и условия по процедурата.
193.	05.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следния въпрос: Предвиждаме инвестиция във Фотоволтаична електроцентрала за собствено потребление, със следните параметри: • Обща мощност на системата: 64.9 kWp • Общ капацитет на батериите: 122.88 kWh • Мощност на инверторите: 2 броя по 30 kW Допустимо ли е заявяването на разходи по група 16 “Фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)” или следва да се комбинират групи 14 и 15.	Отговорност на кандидата е да определи в коя група технологии от Приложение 4.1 попадат желаните за придобиване по процедурата активи съгласно специфичните си нужди и техническите параметри на съответния актив. Съгласно посоченото в т. 14.2 „Допустими разходи“ от Условието за кандидатстване, инвестициите в допустимите по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници трябва да отговарят на изискванията на приложима национална и европейска законова, вкл. подзаконова, нормативна уредба. Кандидатът носи пълната отговорност за качеството и пълнотата на разработената техническа документация, включително за законосъобразността при изготвянето, съгласуването и одобряването ѝ в качеството му на Възложител по проекта. В тази връзка, УО препоръчва преди подаване на проектно предложение кандидатите внимателно да се запознаят с нормативната уредба, касаеща желаната от тях инвестиция.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
		Благодаря, предварително!	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3, № 5 (т. 2), № 132, № 163 и № 172.
194.	05.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следния въпрос: Предвиждаме инвестиция във локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертори към вече изградена ФВЕЦ за собствено потребление, със следните параметри: - Общ капацитет на батериите: 122.88 kWh - Мощност на инверторите: 2 броя по 30 kW Коя стойност следва да се заложи в Приложение 4.2. Заявени активи – капацитета на батериите в kWh или мощността на инверторите в kW. Благодаря, предварително!	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3, № 32, № 41, № 80, № 101, № 111, № 122 (т. 3., 4. и 5.), № 141 и № 159.
195.	05.09.2025	Здравейте, Във връзка с подготовка на проект по процедурата, имаме следния казус: Покривът на халето ни е 8000 квадрата. Можем ли да ремонтираме само 1000 квадрата или 1/4 от покривното пространство. Ако заложим цялата квадратура проекта възлиза на стойност, непосилна за нас, въпреки безвъзмездната помощ от 100 000 лева. Благодарим за отделеното време!	Отговорност на кандидата е според спецификата на нуждите си и в съответствие със заложените по процедурата изисквания и ограничения, да прецени общият размер на проекта, с който да кандидатства. Обръщаме внимание, че в т. 13.1 от Условието за кандидатстване изрично е указано, че за всички допустими по процедурата активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници съгласно Приложение 4.1, е посочен минимален обхват/ функционалности, които са ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ, като по своя преценка в процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да зложат и допълнителни функционалности/ характеристики. Съгласно посочено в т. 14.2 от Условието за кандидатстване, допустимите по процедурата разходи представляват точно фиксирана стойност на съответните активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност (ЕЕ) и използването на енергия от възобновяеми източници (ВИ), които са допустими под формата на единични разходи в съответствие с чл. 53, пар. 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ. Плащането на съответните единични разходи (точно фиксираната им стойност) ще се извършва от

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
			Управляващия орган (УО) въз основа на постигнат конкретен резултат, а именно въведени активи/ оборудване/ съоръжения в областта на ЕЕ и използването на енергия от ВИ, надлежно отчетени от бенефициента и одобрени от страна на УО (т. 14.2 от Условията за кандидатстване). В тази връзка и с оглед прилагането на единични разходи по процедурата, бенефициентът има ангажимент да отчете постигнатия краен резултат от закупените по проекта активи/ оборудване/ съоръжения, посредством един или повече от документите (в зависимост от спецификата на придобитото оборудване), посочени в Приложение 7 – Описание на приложимите по процедурата индикатори. Допълнителна информация по отношение на изпълнението на сключените договори и документите, които следва да се представят, за да удостоверят постигнатия резултат, е налична в публикуваното на интернет страницата на Министерство на иновациите и растежа - Ръководство за изпълнение на административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез опростен вариант на разходите съгласно посоченото в чл. 53, пар. 1, буква б); буква в) и буква г) от Регламент (ЕС) 2021/1060 и чл. 55, ал. 1, т. 2; т. 3 и т. 4 от ЗУСЕФСУ по програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията” 2021-2027, на следния адрес - https://www.mig.government.bg/programa-konkurentosposobnost-i-inovaczii-v-predpriyatiyata/rakovodstva/. При непостигане на посочения резултат по отношение даден актив/ оборудване/ съоръжение, включено в проектното предложение, единичният разход за него няма да бъде платен от страна на УО.
196.	05.09.2025	Във връзка с обявената процедура за подбор на проектни предложения BG16RFPR001-2.004 „Енергийна ефективност и използване на енергия от възобновяеми източници в предприятията“, моля за уточнение по следния въпрос: Предвиждаме инвестиция във Фотоволтаична електроцентрала за собствено потребление, със следните параметри: • Обща мощност на системата: 64.8 kWp • Общ капацитет на батериите: 61.44 kWh • Мощност на инверторите: 2 броя по 30 kW Как следва да се заяви разхода в Приложение 4.2 Заявени активи. 60 kW в група 14 и 61.44 kWh в група 15 или по 60 kW във всяка група? Благодаря, предварително!	Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 3, № 32, № 41, № 80, № 101, № 111, № 122 (т. 3., 4. и 5.), № 141 и № 159.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
197.	05.09.2025	Здравейте, Имам следните три въпроса по процедурата: 1. Ако все още нямаме издадено Удостоверение за въвеждане на експлоатация на сграда, на която ще правим ФЕЦ за собствени нужди по проекта, можем ли да кандидатстваме по програмата или е необходимо да имаме удостоверение преди датата на кандидатстване? 2. Ако сградата предмет на проекта е под наем, към кой момент трябва да имаме валиден договора за наем - към датата на кандидатстване или към датата на отчитане на проекта? 3. Изпълнихме успешно проект по предходна процедура BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията” по която имаме изграден ФЕЦ за собствено потребление и батерия, но се оказва, че батерията като капацитет не ни е достатъчна. Допустимо ли е да кандидатстваме отново по настоящата процедура за същия обект, но само за допълнителна батерия към вече изграден и финансиран ФЕЦ?	1. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 1, № 4, № 5, № 10, № 11, № 27 (т. 3), № 47, № 64, № 106, № 127 и № 131. 2. В т. 14.2 от Условията за кандидатстване и в чл. 8 и чл. 10 от Условията за изпълнение по процедурата е посочено, че активите/ оборудването/ съоръженията в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, следва да бъдат използвани единствено от стопанския субект, който получава помощта, да бъдат амортизируеми, да бъдат закупени при пазарни условия от трети страни, несвързани с купувача, и да бъдат включени в активите на предприятието, получаващо помощта, съгласно приложимите счетоводни стандарти, както и да останат свързани с проекта, за която е предоставена помощта, за период от минимум 3 (три) години от окончателното плащане. Кандидатите се задължават да не продават, преотстъпват и/или отдават под наем на трети лица активи/ оборудване/ съоръжения в областта на енергийната ефективност и използването на енергия от възобновяеми източници, придобити със средства по проекта, за период от 3 (три) години от извършване на окончателното плащане по проекта. При неспазване на посочените изисквания ще се определя финансова корекция, пропорционално спрямо периода, за който е налице неизпълнение. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 10 и № 11. 3. Посоченото в запитването не е допустимо. В т. 14.2 от Условията за кандидатстване е записано, че кандидатите нямат право да получат финансиране по настоящата процедура за разходи за активи/ оборудване/ съоръжения в една или повече от следните групи технологии: „фотоволтаични панели в комбинация с инвертор/и“, „локални съоръжения за съхранение на енергия (батерии) в комбинация с инвертор/и“ и/или „фотоволтаична електрическа централа (ФтЕЦ) (включваща соларни панели, инвертори, батерии и други компоненти, необходими за функциониране на централата)“, съгласно Приложение 4.1, в случай че към крайния срок за кандидатстване по настоящата процедура имат сключен договор (който не е прекратен) по процедура BG-RRP-3.006 „Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията” по ПИТ на НПВУ. Изискването ще бъде проверявано на етап оценка на проектното предложение и при наличие на подобен разход, същият ще бъде служебно премахнат от бюджета на проекта. Моля, запознайте се с разясненията по въпроси № 2, № 6, № 20 и № 105.

№	Дата на получаване	Въпрос	Разяснения от Управляващия орган (УО)
198.	07.09.2025	Здравейте, По процедурата са допустими "единствено разходи за придобиване на активи/ оборудване/ съоръжения, посочени в Приложение 4.2 и представляващи дълготрайни активи." Ние искаме да прдобием по проекта енергоспестяващи осветителни тип луни 50 W 60 бр. Съгласно Вашите указания и попадат в група с единичен разход за мерна единица ват 6,13 лв/ на ват, което в дадения случай е с "цена на единица от избрания актив" (енергоспестяващосветително тяло) тип панели/луни излиза 294,24 лв. ,което е под праг на същественост за ДМА, определен в ЗКПО и нашето счетоводство на 700 лв. Как да се закупят осветителни тела (това важи за всички енерготяващи осветители) , с посочените диапозон на мощност във ватове и да са ДМА.	Съгласно посоченото в т. 14.2 от Условиата за кандидатстване, оценката на допустимостта на разходите за придобиване на активи/ оборудване/ съоръжения, посочени в Приложение 4.2, ще бъде извършвана съгласно стойностния праг на същественост за дълготрайни материални активи (ДМА) и дълготрайни нематериални активи (ДНА), определен в счетоводната политика на кандидата, в случай че документът е представен към Формуляра за кандидатстване. Ако кандидатът не е представил счетоводна политика, стойностният праг на същественост се определя съгласно чл. 50 и чл. 51 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (700 лева). Допълнително, в т. 21.2 от Условиата за кандидатстване е записано, че в случай че по време на техническата и финансова оценка се установи наличие на недопустим разход, оценителната комисия служебно премахва/коригира съответния разход от бюджета на проекта. Отговорност на кандидата е според спецификата на нуждите си и в съответствие със заложените по процедурата изисквания и ограничения, да прецени как да посочи допустимите разходи в Приложение 4.2. Обръщаме внимание, че подобни изисквания и ограничения по отношение на допустимите разходи са били налични и по обявената през 2022 г. процедура на подбор на проекти BG16RFOP002-6.002 „Възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност“ по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020.
199.	09.09.2025	Във връзка с процедурата, при попълване на приложение 4.2 - място за изпълнение на проекта, при въвеждане на област Благоевград, се визуализират само 4 общини от областта, а именно Банско, Белица, Благоевград, Гоце Делчев, като останалите 10 общини от областта не се визуализират. Моля за разяснение дали се предвижда корекция на приложението и добавяне и на останалите 10 общини от областта. Моля и за информация, в случай, че не се предвижда такава корекция, в случай, че мястото за изпълнение на инвестициите по проекта е община Петрич, коя община следва да посочим в колона Община? Благодаря за информацията!	Моля, запознайте се с разясненията по въпрос № 166.